

Raadsvoorstel

Raadsnummer:	2021-004	Zaaknummer:	77198
Onderwerp:	Vaststelling nieuw subsidie- en tarievenbeleid sport, cultuur en welzijn		
Korte inhoud:	Gebaseerd op de uitgangspunten uit de Nota maatschappelijk vastgoed en de Sportnota is een nieuw subsidie- en tarievenbeleid opgesteld. Het beleid beoogt eenduidig en transparant te zijn, waarbij, zo veel als mogelijk, afscheid is genomen van historische gegroeide situaties. Voor de tarieven wordt uitgegaan van kostprijsgeoriënteerde tarieven, waarbij voor soortgelijke voorzieningen eenzelfde tarief geldt. Voor de subsidies geldt dat activiteiten met een min of meer gelijke doelstelling op een gelijke wijze gewaardeerd en gesubsidieerd worden.		

Datum B&W:	6 juli 2021	Portefeuillehouders:	Wethouder Dijksterhuis / wethouder Aboyaakoub
-----------------------	-------------	-----------------------------	--

Voorstel

1. Kennis te nemen van de rapportage “Tarieven en subsidies voor sport, cultuur en welzijn in Nijkerk” en de uitgangspunten uit bijlage 1 vast te stellen.
2. Onderverhuur van buitensportcomplexen en welzijnsaccommodaties aan de hoofdhuurder over te laten, waarbij de opbrengsten voor de hoofdhuurder zijn.
3. Een overgangsregeling vast te stellen voor verenigingen en organisaties die er meer dan € 1.000 per jaar op achteruit gaan, waarbij in 2022 2/3^e deel en in 2023 1/3^e deel van het verschil gecompenseerd wordt.
4. De kosten van de overgangsregeling van € 25.000 voor 2022 en € 12.500 voor 2023 te dekken uit de algemene reserve.
5. Maatwerk toe te passen voor Watersportvereniging Flevo door het toekennen van een basissubsidiebedrag van € 20.000 per jaar, zonder overgangsregeling, tot het moment van een nieuw contract/nieuwe aanbesteding.

Inleiding

In 2012 heeft u de Nota maatschappelijk vastgoed en de Sportnota vastgesteld. In deze beleidsnota's staan de beleidsuitgangspunten voor maatschappelijk vastgoed en sport. Hierin staat geen tarieven- en subsidiestelsel. Dit stelsel wordt gemist. Dit was ook een van de conclusies en aanbevelingen in het rapport van de rekenkamercommissie over sportaccommodaties uit 2017. Ook in het cluster Leefstijl van de dialoog Samen aan Zet is aangegeven dat er behoefte is aan een eenduidig en transparant systeem voor tarieven en subsidies.

De nieuwe tarieven zijn opgesteld voor alle gebruikers en huurders van de binnensport- en buitensportaccommodaties die de gemeente in eigendom heeft. De tarieven van het zwembad zijn hierbij buiten beschouwing gelaten omdat deze bij de bouw van het nieuwe zwembad, zijn vastgesteld. Ook is een nieuwe systematiek ontwikkeld voor het berekenen van retributies en canons voor nieuwe overeenkomsten van recht van opstal en erfpacht.

Het nieuwe subsidiestelsel heeft betrekking op alle verenigingen en organisaties die op dit moment een structurele, incidentele en/of waarderingssubsidie ontvangen.

Beoogd effect

Een eenduidig en transparant systeem van tarieven en subsidies.

Argumenten

1. Het nieuwe subsidie- en tarievenbeleid is eenduidig en transparant.

De gemeente hanteert verschillende varianten van tarieven, zoals gebruik, verhuur, recht van opstal en erfpacht. Binnen deze varianten worden vaak verschillende tarieven gehanteerd. Veelal is niet meer te achterhalen hoe deze tarieven zijn opgebouwd of hoe deze tarieven historisch zijn gegroeid. Dit leidt tot onduidelijkheid en soms ongelijkheid tussen verschillende verenigingen of instellingen. Met een nieuw stelsel nemen we – zoveel als mogelijk – afscheid van historische afspraken en gaan we naar een systeem van ‘gelijke monniken, gelijke kappen’. Een vereniging in Hoevelaken betaalt voor eenzelfde type veld dus hetzelfde tarief als een vereniging in Nijkerk of Nijkerkerveen. En een vereniging betaalt voor een uur sporten in de ene sporthal hetzelfde tarief als in de andere sporthal.

Het nieuwe subsidiebeleid is eenduidig en transparant. Activiteiten met een min of meer gelijke doelstelling worden op een gelijke, eenduidige wijze gewaardeerd. In het huidige subsidiestelsel ontvangen sommige verenigingen nog een subsidie op basis van historische afspraken en uitgangspunten die niet meer te achterhalen zijn. Met dit nieuwe subsidiebeleid worden eenduidige nieuwe uitgangspunten geformuleerd en zijn wij transparant welke organisatie en/of cluster welk bedrag ontvangt. Vanuit openheid en transparantie wordt er jaarlijks een subsidieprogramma opgesteld met een overzicht van de geweigerde en verleende subsidies. Bovendien geven wij in de programmabegroting aan welke beleidsdoelstellingen en resultaten er worden beoogd op de verschillende beleidsterreinen. Transparantie betekent ook dat het subsidiebeleid en –proces voor de gebruiker helder en begrijpelijk zijn.

Het nieuwe stelsel is geen bezuiniging. Weliswaar vinden herverdeeffecten plaats tussen de verenigingen, maar per saldo blijft hetzelfde budget voor de verenigingen beschikbaar zowel bij de subsidies als bij de tarieven.

Voor alle uitgangspunten en argumenten verwijzen wij u naar bijlage 1.

2. Onderverhuur buitensport en welzijn door de hoofdhuurder

Tot dusverre heeft de gemeente nooit een rol gespeeld bij onderverhuur van buitensportcomplexen aan andere partijen. Ook de exploitanten (SRO en Optisport) hebben hierin geen rol gespeeld, maar hebben dit aan de verenigingen zelf overgelaten. Hetzelfde geldt bij de onderverhuur van de gemeentelijke welzijnsaccommodaties: Chill Out, Tuinhuis (UVV) en 't Veense Hart.

Gelet hierop stellen wij u voor om dit ook bij onder het nieuwe subsidie- en tarievenbeleid zo te houden. De lijn vanuit de Nota maatschappelijk vastgoed en de Sportnota is om de exploitatie van accommodaties zoveel mogelijk bij externe partijen te beleggen. Waar mogelijk wordt het eigendom of de exploitatie van gemeentelijk maatschappelijk vastgoed overgedragen, waarbij de eigen verantwoordelijkheid van instellingen en verenigingen wordt gestimuleerd. Daarbij speelt ook mee dat meer grip op onderverhuur ook meer administratie betekent, waaronder het opvragen van informatie en facturatie.

Als gevolg van dit uitgangspunt zijn er geen uurtarieven vastgesteld voor buitensport en overige welzijnsaccommodaties, omdat dit aan de hoofdhuurder is.

3. Een overgangsregeling is nodig om de negatieve herverdeeffecten te verzachten.

Zoals gezegd is het nieuwe beleid geen bezuinigingsmaatregel. Het huidige subsidiebudget blijft beschikbaar en ook de tarieven zorgen niet voor extra inkomsten. Wel treden er herverdeeffecten op: sommige verenigingen gaan erop vooruit, andere gaan erop achteruit.

Op grond van de Awb is de gemeente verplicht om voor de aanpassing/beëindiging van de subsidie een redelijke termijn in acht te nemen. Deze termijn dient ertoe om de subsidieontvanger in staat te stellen maatregelen te treffen om de gevolgen op te vangen.

Daarom stellen we een overgangsregeling voor alle verenigingen voor die er meer dan € 1.000 per jaar op achteruit gaan (uitgaand van gelijkblijvende omstandigheden, zoals aantallen doelgroepleden), waarbij het eerste jaar 2/3^e deel van het verschil en het tweede jaar 1/3^e deel van het verschil gecompenseerd wordt..

4. De overgangsregeling vereist een eenmalige investering.

Om de negatieve herverdeeffecten (deels) te kunnen bekostigen stellen we een omgekeerd ingroeimodel voor als verenigingen er meer dan € 1.000 op vooruit gaan. Dit is onvoldoende om alle negatieve herverdeeffecten op te vangen. Vanuit het uitgangspunt dat het nieuwe beleid geen bezuiniging is, is daarom voor 2022 en 2023 eenmalig aanvullend budget nodig. De kosten voor de overgangsregeling worden voorlopig geraamd op € 25.000 voor 2022 en € 12.500 voor 2023. Gelet op het kortstondige karakter van deze regeling stellen we voor de kosten ten laste van de algemene reserve te brengen.

5. De financiële situatie van Flevo maakt maatwerk noodzakelijk.

Watersportvereniging Flevo wordt door het nieuwe subsidie- en tarievenbeleid aanzienlijk geraakt. Dit komt omdat de vereniging voorheen een huisvestingssubsidie van ruim € 13.000 ontving, naast de reguliere waarderingssubsidie. Daarnaast heeft Flevo in het nieuwe zwembad te maken met hogere huurlasten dan in de oude situatie. In het subsidie- en tarievenstelsel is de tarifiering van het zwembad niet meegenomen, omdat deze tarieven zijn vastgesteld bij de bouw van het nieuwe Jaap van der Krol Bad. Uitgangspunt bij de bepaling van die tarieven is geweest dat het geldende verenigingstarief per oppervlakte zwemwater niet zou wijzigen. Dus: van een 5-baans bad naar een 8-baans bad is de prijs per baan niet gewijzigd (uitgezonderd indexering en in 2019 de verhoging van het lage btw-tarief van 6 naar 9%). Via een ingroeimodel zijn deze tarieven doorgevoerd, zodat verenigingen de tijd kregen om hun programmering erop aan te passen. Voor Flevo lukt dit maar ten dele omdat bij waterpolowedstrijden het gehele bad gehuurd moet worden. Bovendien betaalde Flevo in Bad Bloemendal een lager verenigingstarief dan de andere verenigingen. Bij de vaststelling van de nieuwe tarieven is hier geen rekening mee gehouden.

Een algehele verlaging van de tarieven van het zwembad heeft op dit moment niet onze voorkeur, omdat dit doorwerkt in de overeenkomst met de exploitant Optisport vanwege derving van inkomsten. Door middel van de toekenning van een basissubsidiebedrag van € 20.000 per jaar (in plaats van € 2.000 zoals de overige basissporten ontvangen) wordt maatwerk geleverd. Dit bedrag maakt deel uit van het beschikbare subsidiebudget. Zolang het huidige contract met Optisport loopt, wordt deze hogere basissubsidie verleend. Hierbij geldt niet de onder 3. en 4. genoemde overgangsregeling. In een volgende aanbesteding kan het tarief voor Flevo zodanig verlaagd worden dat de extra subsidie kan vervallen.

Voor het overige is het aan Flevo om door slimmer te programmeren, mogelijke inzet van zelfwerkzaamheid in het zwembad in overleg met de exploitant en/of een contributieverhoging te komen tot een sluitende begroting.

Flevo heeft aangegeven zich te kunnen vinden in deze aanpak.

Kanttekeningen

1. Er is nog geen evenementen- en/of cultuurbeleid

Vanuit het coalitieakkoord zijn we in Nijkerk in 2019 gestart met het versterken van de cultuurparticipatie en cultuureducatie. Wat ontbreekt, en dat horen we ook steeds vaker terug vanuit de samenleving, is een overkoepelende visie vanuit de gemeente. Voor evenementen is een beleid opgesteld vanuit het oogpunt van vergunningen en handhaving en zijn er eerste stappen gezet om breder na te denken over evenementen maar een integrale, gemeentelijke visie op welke evenementen wij als gemeente willen stimuleren of willen subsidiëren ontbreekt nog. Echter, het hebben van beide beleidsdocumenten vormt geen voorwaarde voor het vaststellen van dit nieuwe subsidie- en tarievenbeleid. Dit beleid is namelijk “slechts” een middel om het gemeentelijk beleid uit te voeren. Het bestaande beleid (o.a. Sportnota en Nota Maatschappelijk Vastgoed) zijn het uitgangspunt geweest voor het subsidie- en tarievenbeleid. Mocht er in de toekomst aanpassingen van het inhoudelijk beleid ten aanzien van cultuur, evenementen of sport gemaakt worden zal dat ook zijn doorwerking hebben in het S&T-beleid.

2. Corona

De uitgangspunten voor de vaststelling van een nieuw subsidie- en tarievenbeleid zijn gebaseerd op de reguliere situatie, dus vóór de uitbraak van COVID-19. Ook de eerste consultatieronde heeft voor deze tijd plaatsgevonden.

Uiteraard is er sinds maart 2020 het nodige veranderd en worden ook verenigingen en instellingen op het gebied van cultuur, welzijn en sport geconfronteerd met teruggelopen opbrengsten en/of doorlopende kosten die het gevolg zijn van de coronamaatregelen. Dergelijke effecten zijn niet in dit beleid meegenomen. Enerzijds omdat we er van uit gaan dat dit een tijdelijke situatie is en we in de tweede helft van 2021 voor een groot deel hopen terug te keren naar de situatie van vóór de corona-uitbraak. Anderzijds omdat deze coronakosten (grotendeels) gecompenseerd worden via andere nationale, provinciale en/of gemeentelijke regelingen. We stellen voor om, indien er vanuit corona aanvullende maatregelen nodig zijn, hiervoor met separate voorstellen te komen. Daarmee kan het subsidie- en tarievenbeleid worden afgerond conform de eerder genoemde uitgangspunten.

3. In hoeverre is sprake van staatssteun indien geen kostprijsdekkende tarieven gehanteerd worden.

De vraag kan gesteld worden in hoeverre er sprake is van (indirecte) staatssteun wanneer geen kostprijsdekkende tarieven doorberekend worden aan de verenigingen en maatschappelijke instellingen. Om dit te kunnen beoordelen moeten vijf criteria getoetst worden die allemaal van toepassing moeten zijn voordat sprake is van staatssteun. Ten aanzien van de tarieven voor lokale sportverenigingen en welzijnsinstellingen is het criterium “beïnvloeding tussenstaatse handel” niet van toepassing. De verenigingen en instellingen op het gebied van sport, cultuur en welzijn die gebruik maken van het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed zijn immers alleen lokaal actief en hebben alleen een lokaal belang. Dit leidt tot de conclusie dat er geen sprake is van staatssteun, hetgeen ook door jurisprudentie wordt bevestigd.

4. In hoeverre zorgt maatwerk voor Flevo voor een precedentwerking.

Flevo is de enige vereniging die én een basissport is (zowel zwemmen als waterpolo) én volledig afhankelijk is van de huur van zwembad. Een zwembad is verhoudingsgewijs een dure sportaccommodatie die duurder is dan een willekeurige (binnen)sportaccommodatie. Daarom stellen we voor om in deze specifieke situatie maatwerk toe te passen in de subsidieverlening. Zoals onder argument 6 al is aangegeven heeft deze extra subsidie de voorkeur boven een aanpassing van de zwembadtarieven omdat dit laatste ook zal leiden tot aanpassingen in de exploitatieovereenkomst met Optisport.

Financiën

Het voorstel is in beginsel budgettair-neutraal. In de Voorjaarsnota is € 50.000 structureel opgenomen om de daadwerkelijke subsidieverlening in overeenstemming te brengen met de begroting. Dit wordt verwerkt in de begroting 2022-2025. Het nieuwe subsidie- en tarievenbeleid is niet bedoeld als bezuiniging of een manier om meer inkomsten te krijgen. Het totaal beschikbare budget voor de verenigingen blijft hetzelfde. De tarieven worden weliswaar herverdeeld (de ene vereniging gaat meer betalen, de ander minder), maar de opbrengsten van de huur en het recht van opstal / erfpacht blijven nagenoeg hetzelfde.

Er is sprake van een overgangsregeling die incidenteel (voor 2022 en 2023) extra geld kost (zie onder argument 4). Voor 2022 wordt dit bedrag geschat op € 25.000 en voor 2023 op € 12.500. Dit kan gedekt worden vanuit de algemene reserve.

Met de inwerkingtreding van het nieuwe stelsel wordt een subsidieplafond ingesteld. Indien de aanvragen leiden tot een overschrijding van het beschikbare plafond dan worden de subsidies naar rato toegekend. Dus op het moment dat het subsidieplafond met 10% overvraagd wordt krijgt iedere vereniging niet 100% uitgekeerd, maar 90%. Zodoende blijven we als gemeente binnen budget. Wel moet er jaarlijks gemonitord worden of het beschikbare budget overeenkomt met het ledenaantal. Op het moment dat het ledenaantal de komende jaren flink oploopt moet het beschikbare budget ook mee oplopen.

Communicatie

In september 2018 zijn alle verenigingen en organisaties voor wie het nieuwe beleid gevolgen heeft, uitgenodigd voor een startbijeenkomst. Als resultaat van deze startbijeenkomst is een klankbordgroep gevormd. Deze is driemaal geraadpleegd in de gedachtenvorming over het nieuwe tarieven- en subsidiestelsel.

Verder hebben alle individuele verenigingen / instellingen die subsidies ontvangen of gebruik maken van gemeentelijke accommodaties in november 2019 een brief gekregen waarin de financiële gevolgen van het nieuwe stelsel werden uitgelegd. Van de 109 brieven die verstuurd zijn, hebben 28 verenigingen gereageerd en gevraagd om een nadere toelichting. Deze verenigingen hebben allemaal een reactie en/of gesprek gehad in de eerste maanden van 2020.

In februari 2021 heeft een beeldvorming en consulterende ronde met de raad plaatsgevonden over de voorgenomen uitgangspunten. In de consultatie is met name gewezen op onvoldoende transparantie en ongelijkheid in de systematiek van de staffels voor de subsidies. Tevens was er nog veel onduidelijkheid omtrent het programmatische deel van de subsidie. Als gevolg van reacties van verenigingen hebben we in februari en maart 2021 bestuurlijke overleggen gevoerd met verenigingen die voorafgaand aan of na afloop van de raadsbijeenkomst een inspraaknotitie hebben gestuurd (Veensche Boys, voetbalvereniging Sparta, Flevo, Scouting Hiawatha en schietvereniging Frans Tromp).

De aanpassingen als gevolg van deze gesprekken en de consultatieronde met de raad vindt u terug in bijgevoegde memo "Van consultatie naar definitief subsidie- en tarievenbeleid".

Eind mei hebben we opnieuw alle verenigingen geïnformeerd door hen de aangepaste rapportage en een memo met de wijzigingen te sturen. Zij hebben twee weken de tijd gekregen om hierop te reageren. De reacties vindt u in bijlage 1 van de memo "Van consultatie naar definitief subsidie- en tarievenbeleid".

Vervolg

Na vaststelling van het beleid gaan de nieuwe tarieven en subsidies met ingang van 2022 in. Ook stelt het college de nieuwe subsidieregelingen voor de programmatische – en de waarderingssubsidie vast. Tevens zullen we, waar mogelijk en nodig, nieuwe overeenkomsten voor recht van opstal opstellen.

Bijlagen

1. Uitgangspunten van het nieuwe subsidie- en tarievenbeleid
2. Rapportage “Tarieven en subsidies voor sport, cultuur en welzijn in Nijkerk”
3. Memo “Van consultatie naar definitief subsidie- en tarievenbeleid”

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,
de secretaris, de burgemeester,

de heer D.J. van Huizen de heer mr. drs. G.D. Renkema

RAADSBESLUIT

Nummer: 2021-004

De raad van de gemeente Nijkerk;

gelezen het collegevoorstel van 6 juli 2021;

b e s l u i t :

1. Kennis te nemen van de rapportage "Tarieven en subsidies voor sport, cultuur en welzijn in Nijkerk" en de uitgangspunten uit bijlage 1 vast te stellen.
2. Onderverhuur van buitensportcomplexen en welzijnsaccommodaties aan de hoofdhuurder over te laten, waarbij de opbrengsten voor de hoofdhuurder zijn.
3. Een overgangsregeling vast te stellen voor verenigingen en organisaties die er meer dan € 1.000 per jaar op achteruit gaan.
4. De kosten van de overgangsregeling van € 25.000 voor 2022 en € 12.500 voor 2023 te dekken uit de algemene reserve.
5. Maatwerk toe te passen voor Watersportvereniging Flevo door het toekennen van een basissubsidiebedrag van € 20.000.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad van de gemeente Nijkerk d.d. 23 september 2021,

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw A.G. VERHOEF-FRANKEN

de heer mr. drs. G.D. RENKEMA